

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	4
B. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	8
B1. Συστάσεις για Διδάσκοντες/σκουσες.....	8
B2. Συστάσεις για Φοιτητές/τριες	10
B3. Συστάσεις για Ερευνητές/τριες.....	12
ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ/ΠΗΓΕΣ	14

Σύνταξη:

Ad Hoc Επιτροπή Τεχνητής Νοημοσύνης

- Καθηγήτρια Ελένη-Τατιανή Συνοδινού, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων (Πρόεδρος Ad hoc Επιτροπής)
- Καθηγητής Άντρος Κούρτελλος, Τμήμα Οικονομικών
- Καθηγητής Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ, Τμήμα Πληροφορικής
- Καθηγητής Ζαχαρίας Ζαχαρία, Τμήμα Επιστημών της Αγωγής
- Καθηγητή Μάριος Δικαιάκος, Τμήμα Πληροφορικής
- Καθηγητής Μάριος Πολυκάρπου, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
- Επίκουρος Καθηγητής Διονύσιος Σταθακόπουλος, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
- Επίκουρη Καθηγήτρια Μαργαρίτα Χλη, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
- Επίκουρος Καθηγητής Νικόλας Διέτης, Ιατρική Σχολή

Επιμέλεια Περιεχομένου

Δρ. Δώρα Χ. Στυλιανού, Λειτουργός Πανεπιστημίου, Γραφείο Αντιπρυτάνεως Ακαδημαϊκών Υποθέσεων

Έγκριση

Το παρόν κείμενο εγκρίθηκε από το Πρυτανικό Συμβούλιο στη συνεδρία 17/2025/ΠΡΥΤ της 23ης Μαΐου 2025 και από το Συμβούλιο της Συγκλήτου στη συνεδρία 14/2025/ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ της 11ης Ιουνίου 2025.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ) αναπτύσσεται ραγδαία, καθοδηγούμενη από την άνοδο της παραγωγικής ΤΝ των Μεγάλων Γλωσσικών Μοντέλων (ΜΓΜ - Large Language Models, LLMs) και των επιγραμμικών διαλογικών συστημάτων (ChatBots), όπως τα ChatGPT, DeepSeek, Claude, Gemini και Mistral. Αυτά τα συστήματα, εκπαιδευμένα σε τεράστια σύνολα δεδομένων διαδικτυακής κλίμακας, παράγουν πλέον ρεαλιστικό, συνεκτικό κείμενο και πολυμεσικό περιεχόμενο ως απαντήσεις σε ανθρώπινες εντολές δημιουργίας (prompts). Η ταχεία ενσωμάτωσή τους σε καθημερινά εργαλεία έχει δημιουργήσει έντονο ενδιαφέρον για τις δυνατότητές τους, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου τους στη μάθηση, την έρευνα και τη δημιουργική εργασία.

Παρά την εντυπωσιακή τους πολυπλοκότητα, τα ΜΓΜ είναι στην ουσία πιθανοτικά συστήματα που βασίζονται σε μη επαληθευμένα δεδομένα, δεν προσφέρουν εξακριβωσιμη λογική και, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν παραπέμπουν σε πηγές. Οι απαντήσεις τους μπορεί να είναι προκατειλημμένες, ανακριβείς ή παραπλανητικές — δημιουργώντας σοβαρές προκλήσεις για την ακαδημαϊκή ακεραιότητα και την καλλιέργεια της ανεξάρτητης σκέψης. Καθώς τα ΜΓΜ διαμεσολαβούν όλο και περισσότερο στην πρόσβαση στη γνώση, αυξάνεται ο κίνδυνος οι φοιτητές/τριες να παρακάμπτουν τις πνευματικές διεργασίες που αποτελούν τον πυρήνα της μάθησης: την ενεργή ενασχόληση και κριτική ανάλυση μαθησιακών πόρων και επιστημονικών κειμένων, την αξιολόγηση και τον συνδυασμό πληροφοριών από διαφορετικές πηγές, τον δομημένο προβληματισμό και τον διαρκή αναστοχασμό.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου δεσμεύεται στη συνεχή προάσπιση των θεμελιωδών αξιών της εκπαίδευσης: την κατάκτηση επιστημονικής γνώσης, την κατανόηση της επιστημονικής μεθόδου, τη λογική σκέψη, την αυτόβουλη διερεύνηση και την ικανότητα έκφρασης σύνθετων ιδεών με σαφήνεια και δημιουργικότητα.

Παρόλο που τα ΜΓΜ μπορούν να υποστηρίξουν αυτούς τους στόχους όταν χρησιμοποιούνται με προσοχή, για παράδειγμα ως βοηθοί στη συγγραφή, στον προγραμματισμό, στον κατιδεασμό ή στην εκτέλεση επαναλαμβανόμενων/συνήθων εργασιών, δεν πρέπει να αντικαθιστούν την ανθρώπινη προσπάθεια και την κατοχή εξειδικευμένης γνώσης που απαιτείται για την επίτευξή τους.

Οι παρούσες συστάσεις έχουν σκοπό να βοηθήσουν φοιτητές/τριες, διδάσκοντες/σκουσες και ερευνητές/τριες να ενσωματώσουν την ΤΝ με υπευθυνότητα στο έργο τους, διασφαλίζοντας

ότι κάτι τέτοιο θα ενισχύσει αντί να υπονομεύσει την ανθρώπινη διανοητική ανάπτυξη και την αποστολή της ανώτατης εκπαίδευσης.

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

- **Δέσμευση ως προς τη Διδασκαλία, τη Μάθηση και την Έρευνα:** Το Πανεπιστήμιο Κύπρου παραμένει προσηλωμένο στην κεντρική του αποστολή: την προώθηση της επιστήμης μέσω της ακαδημαϊκής έρευνας και τη μεταλαμπάδευση της επιστημονικής γνώσης στους/στις φοιτητές/τριες μέσω της ενδεδειγμένης διδασκαλίας. Στοχεύει στην ενδυνάμωση των φοιτητών/τριών και ερευνητών/τριών μέσω της βαθιάς κατανόησης των επιστημονικών αρχών, στην ενίσχυση της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων και στην ενστάλαξη ηθικών αξιών που προάγουν την ανάπτυξη υπεύθυνων πολιτών, που διακρίνονται στις επιστημονικές και επαγγελματικές τους σταδιοδρομίες, ενώ συμβάλλουν θετικά στην κοινωνία. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου αναγνωρίζει την ΤΝ ως ένα ισχυρό εργαλείο που μπορεί να ενισχύσει την εκπαίδευση και την έρευνα, βοηθώντας φοιτητές/τριες, ερευνητές/τριες και ακαδημαϊκούς στην επίτευξη των στόχων τους, σύμφωνα με την αποστολή του Πανεπιστημίου.
- **Χρήση της ΤΝ και Τήρηση Κανόνων:** Η κοινότητα του Πανεπιστημίου Κύπρου ενθαρρύνεται να χρησιμοποιεί διαθέσιμα εργαλεία ΤΝ για την ενίσχυση της κατανόησης, τη βελτίωση της διδασκαλίας, την υποστήριξη της μάθησης και της έρευνας, καθώς και την αύξηση της παραγωγικότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση τους συμμορφώνεται με τις ηθικές αρχές και τις νομικές απαιτήσεις, όπως αυτές καθορίζονται στις πολιτικές ακαδημαϊκής ακεραιότητας του Πανεπιστημίου Κύπρου, τον **Κανονισμό ΤΝ της Ε.Ε. (EU AI Act¹)** και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του [Ευρωπαϊκού Σχεδίου Ψηφιακής Εκπαίδευσης 2021–2027²](#).
- **Ευθύνη για το Παραγόμενο Υλικό:** Το διδακτικό προσωπικό, οι φοιτητές/τριες και οι ερευνητές/τριες του Πανεπιστημίου Κύπρου που χρησιμοποιούν εργαλεία ΤΝ φέρουν αποκλειστική ευθύνη για την επιβεβαίωση της ακρίβειας, της αξιοπιστίας και της ηθικής συμμόρφωσης των παραγόμενων αποτελεσμάτων. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει την υποχρέωση κριτικής επαλήθευσης του παραγόμενου περιεχομένου από ΤΝ με βάση πρωτογενείς και έγκυρες πηγές. Επεκτείνεται επίσης και στα εργαλεία ή συστήματα ΤΝ που αναπτύσσονται, χρησιμοποιούνται, διανέμονται ή εισάγονται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, τα οποία οφείλουν να συμμορφώνονται με θεμελιώδεις αρχές όπως: η ανθρώπινη διαμεσολάβηση και εποπτεία, η τεχνική ακεραιότητα, η προστασία της ιδιωτικότητας και η διακυβέρνηση δεδομένων, η διαφάνεια, η δικαιοσύνη και η λογοδοσία.

Δεδομένου ότι τα εργαλεία TN παράγουν απαντήσεις βασισμένες σε υπάρχον υλικό από το διαδίκτυο, χωρίς να ελέγχουν την ακρίβεια, τη λογική συνέπεια ή την επικαιρότητά τους έναντι έγκυρων επιστημονικών πηγών, οι χρήστες οφείλουν να αξιολογούν ανεξάρτητα και να επαληθεύουν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία του παραγόμενου υλικού προτού το χρησιμοποιήσουν, το κοινοποιήσουν ή το παραπέμψουν για οποιονδήποτε ακαδημαϊκό σκοπό.

- **Η TN ως Συμπλήρωμα, Όχι ως Υποκατάστατο:** Κάθε εργαλείο TN πρέπει να χρησιμοποιείται με σκοπό την ενίσχυση της ανθρώπινης μάθησης ή/και λήψης αποφάσεων, λειτουργώντας ως υποστηρικτικό εργαλείο που ενδυναμώνει την κριτική σκέψη και την ανεξάρτητη ανάλυση αντί να τις αντικαθιστά. Είναι επιτακτική ανάγκη οι χρήστες/-στριες να συνεχίσουν να εμβαθύνουν στο περιεχόμενο και να εφαρμόζουν τις δικές τους δεξιότητες αξιολόγησης και κριτικής ανάλυσης, χρησιμοποιώντας την TN ως έναν από πολλούς πόρους για τη λήψη των αποφάσεών τους.
- **Επίγνωση των Κινδύνων της TN:** Το Πανεπιστήμιο Κύπρου υιοθετεί την κατηγοριοποίηση των κινδύνων της TN όπως ορίζεται στον **Κανονισμό TN της Ε.Ε. (EU AI Act¹)** — μη αποδεκτός, υψηλός, περιορισμένος και ελάχιστος κίνδυνος — και οι συστάσεις του αντικατοπτρίζουν αυτήν την ταξινόμηση. Τα μέλη του Πανεπιστημίου πρέπει να είναι ενήμερα για πιθανά προβλήματα που σχετίζονται με τη χρήση της TN. Αυτά περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται σε:
 - κινδύνους για την ακαδημαϊκή ακεραιότητα (π.χ. λογοκλοπή, παραβίαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και πρωτοκόλλου διαδικτύου)
 - ηθικά ζητήματα και ζητήματα ιδιωτικότητας και ασφάλειας (π.χ. μεροληψία στα αποτελέσματα, παραβίαση της ιδιωτικότητας συμπεριλαμβανομένης της ανάρτησης πρωτότυπου έργου άλλου/ης συγγραφέα/ως χωρίς συναίνεση, έλλειψη διαφάνειας ως προς τη χρήση της TN)
 - κινδύνους εξάρτησης (π.χ. αποδυνάμωση της κριτικής σκέψης και απώλεια δεξιοτήτων),
 - κινδύνους ανακρίβειας και παραπληροφόρησης (π.χ. παραπλανητικό περιεχόμενο που παράγεται από TN, όπως ψευδείς πληροφορίες ή deepfakes – αλλοιωμένο οπτικοακουστικό υλικό παραγόμενο από TN – που ενδέχεται να περιλαμβάνει δεδομένα τα οποία έχουν αλλοιωθεί είτε σκόπιμα είτε ακούσια, με αποτέλεσμα την παραγωγή μεροληπτικού περιεχομένου)
 - κοινωνικές ανισότητες (π.χ. άνιση πρόσβαση ή καταχρηστική χρήση που ενδέχεται να προσφέρει αθέμιτα πλεονεκτήματα σε άτομα ή ομάδες)
- **Απαγορεύσεις και Ηθικοί Κίνδυνοι της TN:** Ορισμένες εφαρμογές της TN ενέχουν μη αποδεκτούς κινδύνους και **απαγορεύονται αυστηρά** στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, σύμφωνα με τον Κανονισμό TN της Ε.Ε. (EU AI Act¹). Σε αυτές περιλαμβάνονται η χρήση της TN για:

- υποσυνείδητη χειραγώγηση, η οποία επηρεάζει τη συμπεριφορά του/της χρήστη/τριας χωρίς τη συνειδητή του επίγνωση
- κοινωνική βαθμολόγηση, που κατατάσσει τα άτομα με βάση την προσωπική τους συμπεριφορά ή το κοινωνικοοικονομικό τους υπόβαθρο
- εκμετάλλευση ευάλωτων ομάδων, ιδιαίτερα μέσω της εισαγωγής διακρίσεων βάσει ηλικίας, αναπηρίας ή κοινωνικοοικονομικής κατάστασης.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου εφαρμόζει αυστηρά την τήρηση των παραπάνω απαγορεύσεων για να διασφαλίσει την ηθική χρήση της ΤΝ.

- **Ευθύνη στην Εισαγωγή Δεδομένων και Ζητήματα Ασφάλειας:** Οι χρήστες/τριες πρέπει να επιδεικνύουν μεγάλη προσοχή όταν εισάγουν δεδομένα σε εργαλεία ΤΝ, αποφεύγοντας την εισαγωγή προσωπικών, εμπιστευτικών ή αδημοσίευτων ερευνητικών δεδομένων, καθώς και περιεχομένων που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα. Επισημαίνεται ότι τα εργαλεία ΤΝ ενδέχεται να αποθηκεύουν, να αναλύουν ή να χρησιμοποιούν τα δεδομένα που εισάγονται σε αυτά για να βελτιώσουν τα μοντέλα τους, κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε διαρροή δεδομένων, αλλά και σε ηθικά θέματα και ζητήματα ασφάλειας.
- **Ακριβής (Αυτολεξεί) Αντιγραφή:** Ενώ τα εργαλεία ΤΝ μπορούν να βοηθήσουν στην ακαδημαϊκή διεργασία, η άμεση υποβολή χωρίς επεξεργασία περιεχομένου που έχει παραχθεί από ΤΝ ως προσωπική εργασία απαγορεύεται, εκτός αν έχει εγκριθεί ρητά. Οι φοιτητές/τριες και οι ερευνητές/τριες αναμένεται ότι θα συμβάλουν ουσιαστικά στην μαθησιακή και ακαδημαϊκή διαδικασία με πρωτότυπη ανάλυση και κριτική σκέψη, ιδίως όταν χρησιμοποιούν διαδραστικά την ΤΝ για να ενισχύσουν την εργασία τους. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι ορισμένα εργαλεία ΤΝ ενδέχεται να χρησιμοποιούν τεχνικές υδατογραφήματος («watermarking»), δηλαδή ενσωμάτωσης μη ορατών αναγνωριστικών στο παραγόμενο περιεχόμενο. Τα αναγνωριστικά αυτά ενδέχεται να εντοπιστούν σε ελέγχους λογοκλοπής, με τον κίνδυνο να προκύψουν στο μέλλον κατηγορίες λογοκλοπής και να υποστεί ζημιά τόσο η φήμη του Πανεπιστημίου Κύπρου όσο και του/της χρήστη/τριας. Για την αποφυγή τέτοιων κινδύνων, είναι σημαντικό να προστατεύεται η κοινότητα του Πανεπιστημίου Κύπρου και κάθε χρήστης/τρια από μελλοντικές παραβιάσεις της ακαδημαϊκής ακεραιότητας.
- **Απαιτήσεις Παραπομπής:** Η γενική χρήση εργαλείων ΤΝ δεν απαιτεί ρητή αναφορά της, εκτός εάν επιβάλλεται σε συγκεκριμένα πλαίσια, όπως ερευνητικές ή φοιτητικές εργασίες. Ανάλογα με την περίπτωση, η χρήση εργαλείων χαμηλού κινδύνου, όπως διορθωτών ορθογραφίας, μεταφραστών, απλών αυτοματισμών ή η συλλογή πληροφοριών από δημόσιες πηγές μέσω ΤΝ, μπορεί να αξιοποιείται για την απόκτηση γνώσεων και τη διαμόρφωση απόψεων στο πλαίσιο συγκεκριμένων εργασιών. Γενικά, η χρήση εργαλείων ΤΝ, όπως τα παραπάνω, δεν απαιτεί ρητή αναφορά, εκτός εάν υπάρχει σχετική οδηγία που να ορίζει το αντίθετο. Ωστόσο, η διαφάνεια είναι απαραίτητη στη χρήση εργαλείων ΤΝ. Αυτή μπορεί να περιλαμβάνει από συστήματα συνομιλίας που βασίζονται σε ΤΝ (chatbots) και λογισμικά εντοπισμού λογοκλοπής, μέχρι οποιοδήποτε εργαλείο ή σύστημα ΤΝ που

παράγει περιεχόμενο (π.χ. κείμενο, κώδικα, εικόνες), το οποίο είτε χρησιμοποιείται άμεσα είτε επηρεάζει ουσιαστικά την ακαδημαϊκή διεργασία (όπως ερευνητικές εργασίες, κατ' οίκον εργασίες, εκθέσεις, εξετάσεις). Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι χρήστες/τριες πρέπει να δηλώνουν δεόντως τη χρήση των εργαλείων ΤΝ ώστε να αποφεύγεται η λογοκλοπή και να διασφαλίζεται η διαφάνεια.

- **Αντιμετώπιση Κινδύνων:** Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ενθαρρύνει όλους/ες τους/τις ακαδημαϊκούς, τους/τις φοιτητές/τριες και τους/τις ερευνητές/τριες να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες και στις επιμορφωτικές δράσεις του Πανεπιστημίου σχετικά με την ΤΝ, οι οποίες προσφέρουν τακτική ενημέρωση για τους αναδυόμενους κινδύνους και τις βέλτιστες πρακτικές στη διδασκαλία και στη μάθηση, ως βασικά μέτρα αντιμετώπισης των σχετικών κινδύνων. Επιπλέον, τόσο οι φοιτητές/τριες όσο και το προσωπικό καλούνται να αναλάβουν προσωπική πρωτοβουλία για την ανάπτυξη των επαγγελματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων τους, ώστε να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι/ες για να αλληλεπιδρούν αποτελεσματικά και με ασφάλεια με τα προηγμένα εργαλεία ΤΝ.

B. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Η ενότητα αυτή παραθέτει γενικές συστάσεις για συγκεκριμένες ομάδες χρηστών (φοιτητές/τριες, διδάσκοντες/σκουσες και ερευνητές/τριες) του Πανεπιστημίου Κύπρου.

B1. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΣΚΟΥΣΕΣ

- **Οδηγίες Χρήσης της ΤΝ:** Οι διδάσκοντες/σκουσες οφείλουν να ασκούν κριτική σκέψη όσον αφορά οποιαδήποτε χρήση της ΤΝ στη διδασκαλία, προκειμένου να διασφαλίζονται η δικαιοσύνη, η διαφάνεια και η λογοδοσία, με την τελική ευθύνη για τη διδασκαλία και την αξιολόγησή της να ανήκει αποκλειστικά στον/στην διδάσκοντα/σκουσα.

Θα πρέπει επίσης να παρέχουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για την επιτρεπόμενη χρήση της ΤΝ στο διάγραμμα του μαθήματος ή στις οδηγίες που δίνουν σχετικά με τις αξιολογούμενες εργασίες ή τις εξετάσεις, σε συνάρτηση με τους στόχους και τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, καθώς και τις κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία της ακαδημαϊκής ακεραιότητας. Σε περιπτώσεις που η χρήση ΤΝ δεν επιτρέπεται σε αξιολογούμενες εργασίες, αυτό θα πρέπει να δηλώνεται ρητά στις οδηγίες.

- **Ακεραιότητα της Διαδικασίας Αξιολόγησης:** Οι διδάσκοντες/σκουσες ενθαρρύνονται να προσαρμόζουν τις μεθόδους αξιολόγησης για τις εργασίες και τις εξετάσεις, προκειμένου να διασφαλίζεται η ακεραιότητα της διαδικασίας αξιολόγησης. Για παράδειγμα, οι κατ' οίκον εξετάσεις και οι αξιολογήσεις διπλωματικών εργασιών μπορούν, εφόσον είναι εφικτό, να αντικαθίστανται ή να συμπληρώνονται με τεστ εντός της αίθουσας διδασκαλίας ή προφορικές εξετάσεις, ώστε να περιορίζονται οι κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρήση ΤΝ.
- **Χρήση Εργαλείων Ανίχνευσης Λογοκλοπής:** Οι διδάσκοντες/σκουσες μπορούν να χρησιμοποιούν εργαλεία ανίχνευσης λογοκλοπής, όπως αυτά που είναι διαθέσιμα στις πλατφόρμες Blackboard και Moodle. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι τα εν λόγω εργαλεία έχουν περιθώριο σφάλματος και δεν θα πρέπει να αποτελούν τη μοναδική πηγή για τον εντοπισμό ακαδημαϊκής παραβατικής συμπεριφοράς.
- **Η ΤΝ ως Εργαλείο Διδασκαλίας:** Οι διδάσκοντες/σκουσες ενθαρρύνονται να αξιοποιούν εργαλεία ΤΝ για την παροχή μαθησιακών ευκαιριών είτε εξατομικευμένων ή

προσαρμοσμένων στη δυναμική της ομάδας. Τα εργαλεία αυτά θα λειτουργούν ως προσωπικός εκπαιδευτής για κάθε φοιτητή/τρια ή ομάδα, με σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής και τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ενώ η ΤΝ μπορεί να αποτελεί πολύτιμο εργαλείο στην εκπαίδευση, θα πρέπει να συμπληρώνει τον ρόλο του/της διδάσκοντα/σκουσας και όχι να τον αντικαθιστά. Οι διδάσκοντες/σκουσες οφείλουν να είναι ενήμεροι/ες για τις πιθανές περιορισμένες δυνατότητες και τις ανακρίβειες των συστημάτων γεννητικής ΤΝ. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη χρήση εργαλείων ΤΝ στην εκπαιδευτική διεργασία, επισκεφθείτε τις ενότητες “[Συστάσεις Πανεπιστημίου Κύπρου](#)” και “[Πηγές Πληροφόρησης](#)” στην [ιστοσελίδα ΤΝ](#) του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Ορισμένα εργαλεία ΤΝ που θεωρούνται χαμηλού κινδύνου θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με διαφάνεια. Παραδείγματα περιλαμβάνουν chatbot με ΤΝ (π.χ. εικονικοί βοηθοί για απαντήσεις σε ερωτήσεις φοιτητών/τριών), εργαλεία ανίχνευσης λογοκλοπής (π.χ. Turnitin, Blackboard SafeAssign) και εργαλεία παροχής ανατροφοδότησης με υποστήριξη ΤΝ (π.χ. Grammarly για τη βελτίωση του γραπτού λόγου). Οι διδάσκοντες/σκουσες που χρησιμοποιούν τέτοια εργαλεία με τρόπο που επηρεάζει άμεσα την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών ή την ακαδημαϊκή τους επίδοση, οφείλουν να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και να ενημερώνει τους/τις φοιτητές/τριες σχετικά, προσδιορίζοντας τη χρήση τους στο διάγραμμα του μαθήματος.

- **Προστασία της ιδιωτικότητας και Υπεύθυνη Χρήση:** Οι διδάσκοντες/σκουσες οφείλουν να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (GDPR) και τον [Κανονισμό ΤΝ της ΕΕ](#)¹ (EU AI Act) στη χρήση εργαλείων ή συστημάτων ΤΝ στη διδασκαλία και την αξιολόγηση. Δεν επιτρέπεται να υποβάλουν φοιτητικές εργασίες ή έργα τρίτων προσώπων σε πλατφόρμες ΤΝ με τρόπους που ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικούς κινδύνους για την ιδιωτικότητα, την πνευματική ιδιοκτησία ή την ασφάλεια των δεδομένων.
- **Ανάπτυξη Ολοκληρωμένων Δεξιοτήτων ΤΝ στη Διδασκαλία:** Οι διδάσκοντες/σκουσες καλούνται να αναπτύξουν ψηφιακές δεξιότητες σχετικά με τη χρήση της ΤΝ στη διδασκαλία, μέσω: α) της προώθησης της γενικής κατάρτισης στην ΤΝ μεταξύ των φοιτητών/τριών (Διδασκαλία για την ΤΝ), β) της ενσωμάτωσης εργαλείων ΤΝ όταν κρίνουν ότι αυτό μπορεί να ενισχύσει την παιδαγωγική διαδικασία (Διδασκαλία με την ΤΝ), και γ) της παροχής εξειδικευμένης εκπαίδευσης στη χρήση τεχνολογιών ΤΝ και στις ηθικές παραμέτρους που τη συνοδεύουν (Διδασκαλία σχετικά με την ΤΝ). Σε κάθε περίπτωση, η χρήση της ΤΝ στη διδασκαλία πρέπει να προσαρμόζεται έτσι ώστε να ευθυγραμμίζεται με τα ιδιαίτερα παιδαγωγικά μοντέλα, την επαγγελματική αυτονομία και τις διαρθρωτικές απαιτήσεις της ανώτατης εκπαίδευσης³.

B2. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ

- **Ανάπτυξη Ακαδημαϊκών Δεξιοτήτων:** Στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής τους εκπαίδευσης, οι φοιτητές/τριες πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω και να εφαρμόσουν τις δεξιότητές τους στην παραγωγή ιδεών και επιχειρημάτων, στη διεξαγωγή έρευνας και ανάλυσης, στον σχεδιασμό και την εκτέλεση έργων, στην εφαρμογή κριτικής σκέψης, στη συγγραφή και αναθεώρηση εργασιών, στη σύνθεση πληροφοριών και στη σωστή παραπομπή πηγών. Αυτός ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός αλλά αντικατοπτρίζει μια ευρύτερη προσπάθεια να εξασφαλιστεί ότι οι φοιτητές/τριες θα επωφεληθούν στο έπακρο από την ακαδημαϊκή τους εκπαίδευση. Στο σύνολό τους, η χρήση ΤΝ πρέπει να ενισχύει αλλά όχι να υποκαθιστά τις θεμελιώδεις ακαδημαϊκές διεργασίες.
- **Η ΤΝ ως Εργαλείο Μάθησης:** Οι φοιτητές/τριες μπορούν να χρησιμοποιούν εργαλεία ΤΝ ως εκπαιδευτικό βοήθημα προκειμένου να ενισχύσουν τη μάθησή τους. Παραδείγματα χρήσης περιλαμβάνουν τα εξής:
 - **Καλύτερη κατανόηση κειμένων, εννοιών και γλώσσας**
Τα εργαλεία ΤΝ, για παράδειγμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παροχή απλών ή ακόμα και πιο λεπτομερών επεξηγήσεων εννοιών ή σύνθετων κειμένων.
 - **Κατιδεασμός (brainstorming)**
Τα εργαλεία ΤΝ, για παράδειγμα, μπορούν να λειτουργήσουν ως ένα εργαλείο για ανταλλαγή και επεξεργασία ιδεών, αλλά και να παρέχουν προτάσεις ή να βελτιώσουν μια ιδέα. Σε πιο περίπλοκες περιπτώσεις, μπορούν επίσης να αναλύσουν δεδομένα και να εντοπίσουν τάσεις ή να παρέχουν προβλέψεις για πιθανά αποτελέσματα.
 - **Έλεγχος και βελτίωση της σύνταξης και της γραμματικής**
Εκτός από τη βασική διόρθωση κειμένων, τα εργαλεία ΤΝ μπορούν να βελτιώσουν τη σαφήνεια και αναγνωσιμότητα ενός κειμένου, το ύφος και τη δομή μιας εργασίας. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να εξετάσουν τις προτάσεις επεξεργασίας κειμένου που προτείνονται από τα εργαλεία ΤΝ, ώστε να εντοπίσουν τις πτυχές στις οποίες μπορούν να βελτιώσουν περαιτέρω τις δεξιότητές τους στη συγγραφή.
- **Διαφάνεια στη Χρήση:** Ενώ η ΤΝ μπορεί να υποστηρίξει τη μάθηση, ορισμένα εργαλεία ΤΝ που θεωρούνται ότι ενέχουν περιορισμένο κίνδυνο απαιτούν διαφάνεια στη χρήση τους. Παραδείγματα περιλαμβάνουν τα chatbots με ΤΝ (π.χ. ChatGPT για κατιδεασμό) και τις προσαρμοστικές πλατφόρμες μάθησης (π.χ. συστήματα διδασκαλίας με ΤΝ). Εάν οι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν αυτά τα εργαλεία με τρόπους που επηρεάζουν άμεσα το ακαδημαϊκό τους έργο, η χρήση τους πρέπει να δηλώνεται και να παραπέμπεται ρητά.

Για εργασίες που αξιολογούνται, εξετάσεις ή μελέτες (projects) εάν η χρήση εργαλείων ΤΝ δεν καλύπτεται από τις γενικές οδηγίες, οι φοιτητές/τριες πρέπει να συμβουλευούνται τον/την διδάσκοντα/σκουσα για να προσδιορίσουν τι είναι επιτρεπτό.

- **Λογοκλοπή:** Η χρήση περιεχομένου που έχει παραχθεί από την ΤΝ μπορεί να θεωρηθεί λογοκλοπή εάν δεν αντιπροσωπεύει ουσιαστική πνευματική συνεισφορά του/της φοιτητή/τριας. **Η λογοκλοπή θεωρείται πειθαρχικό παράπτωμα στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.** Για να αποφευχθεί η λογοκλοπή, οι φοιτητές/τριες πρέπει πάντα να αναφέρουν τις πρωτότυπες πηγές και να χρησιμοποιούν εισαγωγικά όταν ενσωματώνουν αυτολεξεί ή παραφράζουν περιεχόμενο που έχει παραχθεί από την ΤΝ.

Σε περίπτωση λογοκλοπής, ενδέχεται να ληφθούν πειθαρχικά μέτρα σύμφωνα με τους Κανόνες Προπτυχιακής Φοίτησης, Ενότητα III, «[Πειθαρχικοί Κανόνες Φοιτητών](#)»⁴ ή τους [Κανόνες Μεταπτυχιακής Φοίτησης](#)⁵ (Ενότητα III, «Πειθαρχικοί Κανόνες Φοιτητών/τριών») ανάλογα με το επίπεδο φοίτησης.

Β3. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ

- **Εργαλεία ΤΝ στην Έρευνα:** Τα εργαλεία ΤΝ μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά κατά τη διεξαγωγή ερευνητικού έργου. Οι νέοι/ες ερευνητές/τριες οφείλουν να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της ορθής και ηθικής χρήσης της ΤΝ, όπως αυτές ορίζονται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, καθώς και από ευρωπαϊκές, διεθνείς οδηγίες και νομοθεσίες, αλλά και από εκδοτικούς.

Οι ερευνητές/τριες πρέπει να ασκούν την κριτική τους σκέψη κατά τη χρήση εργαλείων ΤΝ, λόγω της έλλειψης διαφάνειας ως προς τα σύνολα δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευσή των εργαλείων αυτών⁴. Οι βάσεις δεδομένων εκπαίδευσης των εργαλείων ΤΝ ενδέχεται να περιλαμβάνουν τόσο ακούσια μεροληπτικό ή ανακριβές περιεχόμενο, όσο και δεδομένα επιμολυσμένα με κακόβουλη πρόθεση. Ακόμη και μη κακόβουλα δεδομένα μπορεί να αντανakλούν κοινωνικές προκαταλήψεις ή ξεπερασμένες πληροφορίες, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάσει την αξιοπιστία και την ηθική εγκυρότητα των αποτελεσμάτων που παράγει η ΤΝ.

- **Πρωτοτυπία στην Έρευνα:** Θεμελιώδης αρχή της ερευνητικής δραστηριότητας αποτελεί η πρωτότυπη συμβολή στην επιστήμη και οποιαδήποτε χρήση ΤΝ που οδηγεί σε μη αυθεντική συμβολή δεν επιτρέπεται. Η απαγόρευση αυτή εντάσσεται στην κατηγορία του απαράδεκτου κινδύνου, καθώς η ΤΝ ενδέχεται να υπονομεύσει την ακαδημαϊκή ακεραιότητα, παράγοντας περιεχόμενο χωρίς ανθρώπινη συγγραφική συμβολή εισάγοντας αλγοριθμική μεροληψία ή διευκολύνοντας την υποβολή μη πρωτότυπων εργασιών.
- **Υπεύθυνη Χρήση της ΤΝ στην Έρευνα:** Παρόλο που η χρήση εργαλείων ΤΝ σε ερευνητικές διεργασίες όπως βιβλιογραφικές ανασκοπήσεις, συγγραφή κώδικα ή ανάλυση δεδομένων θεωρείται γενικά χαμηλού κινδύνου, οι ερευνητές/τριες οφείλουν να είναι ενήμεροι/ες για τους αυξημένους πιθανούς κινδύνους. Πρέπει να τηρείται διαφάνεια μέσω τεκμηρίωσης των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν και των εργασιών ΤΝ που επιτελέστηκαν με τη χρήση τους. Όλοι/ες οι ερευνητές/τριες οφείλουν να συμμορφώνονται με τις κατευθυντήριες οδηγίες για την υπεύθυνη χρήση δημιουργικής ΤΝ στην έρευνα («[Living guidelines on the responsible use of generative AI in research](#)») όπως έχουν οριστεί από το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Έρευνας⁶.
- **Κατάχρηση της ΤΝ στην Έρευνα:** Οι ερευνητές/τριες είναι υπεύθυνοι/ες για τη διασφάλιση ότι η ΤΝ δεν χρησιμοποιείται για τη δημιουργία ψευδών, παραπλανητικών ή μη επαληθεύσιμων ερευνητικών ευρημάτων. Η κατασκευή ή παραποίηση δεδομένων με τη χρήση ΤΝ συνιστά ακαδημαϊκό παράπτωμα και ενδέχεται να οδηγήσει σε πειθαρχικά μέτρα.
- **Επαλήθευση και Συμμόρφωση:** Οι ερευνητές/τριες πρέπει να επιδεικνύουν επιμέλεια στην επαλήθευση της ακρίβειας και να συμμορφώνονται με τις πολιτικές του Πανεπιστημίου Κύπρου και του νομοθετικού πλαισίου όπως με τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας, τον Κανονισμό ΤΝ της Ε.Ε. ([EU AI Act](#)¹) και τον Γενικό Κανονισμό

για την Προστασία Δεδομένων (GDPR), συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών για την προστασία δεδομένων και ηθικών ζητημάτων.

- **Διατήρηση της Εμπιστευτικότητας:** Οι ερευνητές/τριες πρέπει να επιδεικνύουν προσοχή όταν χειρίζονται εμπιστευτικό, προσωπικό, ευαίσθητο ή κατοχυρωμένο περιεχόμενο. Η τήρηση της εμπιστευτικότητας είναι κρίσιμη για την προστασία των συμμετεχόντων στην έρευνα από πιθανή βλάβη και τη συμμόρφωση με τα ηθικά, ερευνητικά και νομικά πρότυπα.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ/ΠΗΓΕΣ

1. Ευρωπαϊκή Ένωση, *The “AI ACT”, Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024*, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>
2. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, *Δεοντολογικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης (TN) και δεδομένων στη διδασκαλία και τη μάθηση για εκπαιδευτικούς*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/297983>
3. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, AI report: By the European Digital Education Hub’s Squad on artificial intelligence in education*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2797/828281>
4. Πανεπιστήμιο Κύπρου: Υπηρεσία Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας, Κανόνες Προπτυχιακής Φοίτησης, Ενότητα III, Πειθαρχικοί Κανόνες Φοιτητών, <https://websites.ucy.ac.cy/legislation/volumeb/5.1.4.3.htm>
5. Πανεπιστήμιο Κύπρου: Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών, Κανόνες Μεταπτυχιακών Σπουδών, 2023, <https://www.ucy.ac.cy/graduateschool/wp-content/uploads/sites/45/2022/05/Kanones-dimosiefsimi-morfi-22.04.22-greek-2.pdf>
6. European Commission: Directorate-General for Research and Innovation, *Living guidelines on the responsible use of generative AI in research - ERA Forum Stakeholders’ Document*, 2024, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/2b6cf7e5-36ac-41cb-aab5-0d32050143dc_en